

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2005.gada 8.marta
rīkojumu Nr.153

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0031

Profesija Valsts robežsardzes jaunākais virsnieks

Kvalifikācijas līmenis 4

Nodarbinātības apraksts Robežsargi dien Valsts robežsardzes pārvalžu robežkontroles punktu (RKP), robežsardzes nodaļu (RAN), Imigrācijas dienestu (ImD), nodaļu (ImN) virsnieku amatos. Organizē un vada valsts robežas uzraudzību un robežkontroli uz valsts robežas, organizē un veic nepieciešamos pasākumus ārzemnieku iecelšanas un uzturēšanās nosacījumu ievērošanas kontrolei. Spēj vadīt RAN, RKP, ImD, ImN dienestu saimniecisko darbību. Organizē un uztur sadarbību ar sadarbības institūcijām, kaimiņvalstu robežapsardzības dienestiem, ka arī pašvaldībām, vietējiem iedzīvotājiem. Organizē un vada personāla profesionālo sagatavošanu.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Robežkontroles organizācija	1.1. Izvērtēt situāciju uz Valsts robežas un iepriekšējo informāciju. 1.2. Analizēt RKP, RPP uzdevumu izpildes apstākļus. 1.3. Sastādīt un koriģēt norīkojumu grafiku. 1.4. Plānot personāla un robežapsardzības līdzekļu izmantošanu uz diennakti. 1.5. Sadalīt personālu un robežapsardzības līdzekļus. 1.6. Veikt robežsargu norīkojumu instruktāžu. 1.7. Rīkoties atbilstoši normatīvajiem dokumentiem situācijās, kad robežu šķērso diplomātiskas vai augsta ranga amatpersonas. 1.8. Grozīt pieņemto lēmumu vai pieņemt jaunu lēmumu situācijas izmaiņu gadījumā. 1.9. Kontrolēt robežsargu norīkojumu dienesta veikšanu. 1.10. Aizpildīt dienesta dokumentāciju. 1.11. Apkopot robežkontroles diennakts rezultātus datu bāzē. 1.12. Apkopot un analizēt robežkontroles rezultātus.
2. Robežuzraudzības organizācija	2.1. Analizēt situāciju uz Valsts robežas un iepriekšējo informāciju. 2.2. Izvērtēt robežuzraudzības apstākļus. 2.3. Plānot personāla un robežapsardzības līdzekļu izmantošanu uz diennakti. 2.4. Pieņemt lēmumus par robežuzraudzības režīmu vai robežas uzraudzības intensitāti uz diennakti, tā grozīšana vai jauna lēmuma pieņemšana situācijas izmaiņu gadījumā. 2.5. Veikt robežsargu norīkojumu instruktāžu. 2.6. Realizēt robežuzraudzības pasākumus Valsts robežsardzes struktūrvienības. 2.7. Kontrolēt robežuzraudzības veikšanas kārtību. 2.8. Apkopot robežas uzraudzības diennakts rezultātus datu bāzē. 2.9. Veikt robežas uzraudzības diennakts rezultātu analīzi un sniegt vadībai priekšlikumus par situācijas uzlabošanu. 2.10. Prast vadīt robežsargu vienības krīzes un kara laika.
3. Imigrācijas kontroles organizācija un veikšana	3.1. Organizēt un veikt ārzemnieku uzturēšanās nosacījumu ievērošanas kontroli imigrācijas pārraudzības teritorijā. 3.2. Organizēt un veikt pārkāpēju aizturēšanu, intervēšanu, apsardzību un konvojēšanu. 3.3. Organizēt un veikt nelegālo imigrantu izraidīšanu no valsts. 3.4. Veikt patvēruma meklētāju intervēšanu, identifikāciju un dokumentu noformēšanu un nosūtīšanu pēc piekritības. 3.5. Izvērtēt situāciju nelegālās imigrācijas jomā. 3.6. Plānot imigrācijas struktūrvienības darbību nelegālās migrācijas apkarošanas jomā, apkopot un analizēt uzdevumu izpildi. 3.7. Organizēt un vadīt imigrācijas struktūrvienības personāla instruktāžu.

	<p>3.8. Organizēt un veikt imigrācijas dienesta personāla apmācību un personāla pienākumu izpildes kontroli.</p> <p>3.9. Organizēt un veikt dienesta dokumentu aizpildīšanu.</p> <p>3.10. Veikt imigrācijas struktūrvienības rezultātu analīzi un sniegt priekšlikumus situācijas uzlabošanai.</p>
4. Personālvadība	<p>4.1. Izvērtēt padotā personāla darba rezultātus un pieņemt lēmumu par apbalvošanu.</p> <p>4.2. Izvērtēt uzdevuma neizpildi vai disciplinārpārkāpumu un pieņemt lēmumu par padotā personāla sodīšanu.</p> <p>4.3. Veidot veselīgu psiholoģisko klimatu kolektīvā.</p> <p>4.4. Plānot personāla ilgtermiņa dienestu.</p>
5. Sadarbība ar juridiskām un fiziskām personām	<p>5.1. Plānot sadarbību ar juridiskām un fiziskām personām.</p> <p>5.2. Organizēt sadarbību un informācijas apmaiņu operatīvās darbībās ar sadarbības institūcijām, kaimiņvalstu robežsardzības dienestiem, kā arī pašvaldībām.</p> <p>5.3. Organizēt sadarbību ar vietējiem iedzīvotājiem.</p> <p>5.4. Realizēt savstarpējas palīdzības pasākumus ar juridiskām un fiziskām personām.</p>
6. Personāla profesionālās sagatavošanas vadīšana	<p>6.1. Plānot padotā personāla apmācību.</p> <p>6.2. Organizēt padotā personāla apmācību un zināšanu pārbaudi.</p> <p>6.3. Organizēt izglītojošus pasākumus valstiskās attieksmes veidošanai.</p> <p>6.4. Identificēt vajadzības robežsargu profesionālajai sagatavotībai.</p> <p>6.5. Nodrošināt jaunāko robežsardzības paņēmieni ieviešanu praksē.</p>
7. Dokumentācijas sagatavošana	<p>7.1. Sagatavot dokumentus atbilstoši lietvedības prasībām.</p> <p>7.2. Aizpildīt dienesta dokumentāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām.</p> <p>7.3. Prast sagatavot dokumentus ar tehnisko līdzekļu palīdzību.</p> <p>7.4. Prast ziņot par situāciju uz robežas un padoto personālu.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie	Darbs tiek veikts individuāli un darba grupas sastāvā.
Klimatiskie	Diennakts darbs arējās vides iedarbībā.
Bioloģiskie	Floras un faunas iedarbība.
Ķīmiskie un fizikālie	Bīstamo vielu ietekme, izplūdes gāzes, paaugstināts elektromagnētiskais lauks, radioaktivitāte.
Psiholoģiskie	Saskarsme ar dažāda kontingenta personām, stresa situācijās.
Tiesiski - ētiskie	Profesionālo un sabiedrisko normu stingra ievērošana.
Paaugstinātas bīstamības	Darbs ar ieročiem un speclīdzekļiem.
Reprezentatīvie	Valsts, tās varas un interešu pārstāvēšana.

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai

- Vadītāja spējas.
- Psiholoģiskā līdzsvarotība.
- Laba fiziska sagatavotība, atbilstošs veselības stāvoklis.
- Svešvalodu zināšanas.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Pielietot šaujamočus. • Izmantot robežkontroles un robežuzraudzības līdzekļus. • Organizēt meklēšanas pasākumu veikšanu. • Sniegt pirmo palīdzību. • Vadīt transportlīdzekli. • Pielietot speciālās ierīces. • Organizēt darba drošības, darba higiēnas un ugunsdrošības prasību ievērošanu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificēt ceļošanas dokumentus. • Identificēt transportlīdzekļus. • Pielietot robežsargu speciālo taktiku. • Strādāt ar speciālajām datu bāzēm. • Izprast cilvēku psiholoģiju. • Noteikt cilvēku psiholoģisko tipu. • Pielietot normatīvo aktu prasības. • Rīkoties gadījumos, kad ārzemnieks pieprasa patvērumu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt sarežģītu izpildītāja darbu. • Organizēt un vadīt padotā personāla darbu. • Komunicēties. • Strādāt komandā (grupā). • Veikt darbu patstāvīgi. • Plānot izpildāmos darbus un noteikt to prioritātes. • Lietot informācijas meklēšanas un atlasēšanas līdzekļus. • Sagatavot prezentācijas materiālus un pasākumus un vadīt tos. • Pārliecināt citus un argumentēt savu viedokli. • Noformēt lietvedības dokumentus. • Ieverot profesionālās ētikas normas. • Ieverot darba higiēnas un drošības prasības. • Spēt sazināties svešvalodās. • Uzturēt labu fiziskās sagatavotības līmeni. • Spēt pielietot tuvcīņas paņēmienus. • Datorprasmes.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
RKP un RPP robežkontroles dienesta organizācija, RKP un RPP dienesta dokumentācija, dienesta plānošana RKP un RPP, lēmumu pieņemšana tipveida un sarežģītās situācijās, sadarbības organizācija ar citām valsts institūcijām un dienestiem.			X
Robežsardzes nodaļas robežuzraudzības organizācija, robežsardzes nodaļas uzdevumi, dienesta plānošana, robežpārkāpēju meklēšanas organizācija.			X
Darbs ar datoru robežsardzes pārvaldēs, RAN, RKP, RPP, ImD un ImN; prasme strādāt ar elektroniskās informācijas sistēmām.			X
Imigrācijas struktūrvienību darba organizācija un dienesta uzdevumi, ārzemnieku iecelšanas un uzturēšanās nosacījumu ievērošanas kontroles organizācija.			X
LR likumdošana, LR saistošie starpvalstu līgumi un starptautiskās konvencijas, kas saistītas ar valsts robežsardzi, robežapsardzību un robežkontroli.			X
Profesionālā terminoloģija svešvalodā (angļu val., vācu val.)			X
Robežapsardzības tehniskie līdzekļi.		X	
VRS struktūra, Valsts robežas apsardzības un ārzemnieku uzturēšanās kontroles organizācija.		X	
Dienesta suņu izmantošana robežuzraudzībā un robežkontrolē.		X	
Robežsargu speciālā taktika sevišķu pasākumu organizācijā, vadībā un norisē dažādos apstākļos.			X
Profesionālā terminoloģija otrajā svešvalodā (krievu val.).			X
Aizturēšanas paņēmieni pielietošana dažādās situācijās.		X	
Militārā taktika kājnieku vada komandiera līmenī.			X
Šaujamieroči un speclīdzekļi, to glabāšana, apkope un pielietošana.			X
Robežsardzes rīcība ārkārtējo situāciju		X	

gadījumos un preventīvos pasākumos civilās aizsardzības ietvaros.			
Topogrāfija valsts robežapsardzībā.			x
Kriminālistikas taktiskās metodes un tehniskie paņēmieni, kas nepieciešami noziedzīgu nodarījumu atklāšanai un izmeklēšanai.		x	
Likumdošana krimināltiesību jomā.		x	
Administratīvā likumdošana. Administratīvā atbildība. Administratīvā procesa likums. Administratīvo lietu uzsākšana.		x	
Latvijas kriminālprocesa uzdevumi, mērķi, sistēma un principi.		x	
Kriminālprocesuālās tiesības, krimināllietas ierosināšana, pirmstiesas izmeklēšana, lietu iztiesāšana, procesuālo dalībnieku tiesības, pienākumi, atbildība.		x	
Valsts pārvaldes tiesiskais pamats un tās organizācijas formas un metodes, administratīvā atbildība un piespiedu līdzekļi tās realizācijai, atsevišķu valsts pārvaldes nozaru īpatnības.		x	
Konstitucionālo tiesību būtība, cilvēktiesības, augstāko valsts varas institūciju sistēma, uzbūve un kompetence.		x	
LR darba likumdošanas prasības un sociālā likumdošana.		x	
Latvijas Republikas muiža, tās struktūra un galvenie uzdevumi, tās darbību reglamentējošie normatīvie akti.		x	
Dokumentu sagatavošana, noformēšana un glabāšana.			x
Saskarsmes psiholoģija.			x
Didaktika, tās pamatprincipi, mācību darba organizēšana.			x
Saimniecisko procesu organizācija.			x
Pasaules attīstītāko valstu ekonomiskās un sociālās ģeogrāfijas pamati.		x	
Ekonomikas teorijas pamati.		x	
Personālvadība.			x
Politikas zinātnes pamatjautājumi.		x	
Ekoloģijas pamati un dabas aizsardzības paņēmieni.		x	
Publiskās runas pamati un tehnika.			x

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Juris Martukāns – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Administratīvās pārvaldes priekšnieks robežsardzes majors;
- Mariks Petrušins – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Imigrācijas pārvaldes priekšnieks robežsardzes majors;
- Ilmārs Pastors – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Imigrācijas pārvaldes Patvēruma meklētāju lietu un analītiskā dienesta galvenais inspektors robežsardzes majors;
- Kitija Bite – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Personāla vadības dienesta galvenā inspektore robežsardzes virsleitnante;
- Natālija Zeltiņa – Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Administratīvās pārvaldes galvenā inspektore robežsardzes kapteine;
- Viesturs Brēdiķis – VRS Rīgas pārvaldes Imigrācijas dienesta priekšnieks robežsardzes virsleitnants;
- Ainārs Cauņa – Valsts robežsardzes koledžas Vispārizglītojošo priekšmetu katedras vadītājs robežsardzes kapteinis.

Profesijas standarta eksperti:

- J.Rekšņa - LR Iekšlietu ministrija, valsts sekretārs;
- M.Jaunozols - Valsts Civildienesta pārvalde, priekšnieks.